

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. šte. 150 din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-črk. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radešček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Streznimo se!

V prvi letošnji številki smo prikazali znamenito delo „Kočevski zbornik“, ki ga je izdalo Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Zbornik je slovenska javnost pohvalno pozdravila.

Ob tej priliki ljubljanski „Slovenec“ po vsej pravici ugotavlja žalostno resnico, kako malo se brigajo Slovenci za svoje rojake na Kočevskem.

Ob tej ugotovitvi je prav, če tudi mi k njej pridenemo svoje pripombe. Iz tega ali drugega razloga bo vendar še marsikaj bridkega ostalo v peresu. Upamo pa, da bo zadostovalo vsaj tistim, ki bi želeli marsikaj drugače, pa zaradi splošne brezbriznosti se le malokdo zmeni za kočevsko ozemlje in njegovo usodo. Medtem ko se tuji čedalje bolj ogrevajo za bitje in žitje kočevskega človeka in v prozorne namene ustvarjajo v svetu napačno mnenje o Kočevskem, dotlej se pri nas v Sloveniji kar ne moremo znebiti tistega lagodnega kajmimarstva, ki smo z njim zaigrali tudi usodo Koroške. Razmere so tako trpeke, da se moramo bolj boriti za svoj obstanek z „rodoljubi“, kakor z narodnimi nasprotniki. Prav tako, kakor je bil potreben tak zbornik z znanstvenega vidika, enako, in v nekaterih ozirih celo še vse bolj, je potrebno tisto drobno v vsa področja se izprepletajoče delo, ki mu je izraz in netivo narodno-obrambni časopis. In naloga takega časopisa je, podžigati narodno zavest, bodriti malodušne, krepiti omahujoče, dvigati padle, souresničevati gospodarske in prosvetne zamisli, posredovati konkretno vse tisto, kar more prispevati k razumevanju kočevskega vprašanja. To vprašanje pa za slovensko skupnost in končno tudi za jugoslovansko državo ni nikak problem. Njegova rešitev je v rastoči odpornosti slovenskega življa in v gospodarski in prosvetni krepitvi kočevskega slovenstva in sklopu celotnega slovenskega vprašanja.

Z občudovanja vrednim naletom se je uveljavila slovenska stvar na tem svojem potujčenem in še vedno potujčevanem ozemlju. Ustanovitev kočevskega glasila in Slovenski dan v Kočevju sta se po pravici označevala za mejnik nove dobe, ki naj pomeni pravi pohod vseh narodnih slovenskih sil, da vrnejo tem prelepim našim krajem njihovo pravo podobo, ne da bi s tem pohodom ogražali resnične narodne interese lojalnih kočevskih drugorodnih državljanov Jugoslavije.

Dejstvo, da se je vprav v tem času približevala napetost mednarodnega položaja v srednji Evropi svojemu višku, še posebno podčrtava pomen Slovenskega dneva. Po mogočnem zborovanju, ki je vzvalovilo tisočglave množice, so po kočevskih ulicah odmevali gromoviti navdušeni vzkliki domovini in predstaviteljem države. Krepke in povesne jasne so bile ugotovitve tega dne:

Ni ga v vesoljstvu svetnega poglavarja, ki bi smel in mogel biti v mejah naše države in v srcih njenih državljanov bolj ljubljen in bolj spoštovan od našega vladarja! Voditelj slovenskega naroda, tedanjí notranji minister, g. dr. Korošec, je z vso težo svoje moške besede določno izjavil: „Kočevski Slovenci! Niste več sami! Mi smo z vami!“

Vse to, na tem nepozabnem zborovanju izrečno poudarjeno ali iz namena in pomena Slovenskega dneva v Kočevju nedvoumno izhajajoče načrtno podrobno delo je

bilo izročeno v izvršitev dotedanjim in doslej še z nikakimi drugimi organizacijami zamenjanimi narodno-obrambnimi in prosvetnimi društvi na kočevskem ozemlju pod močnim okriljem okrajne politične organizacije JRZ. V tem sestavu naj bi se podprle obstoječe gospodarske zadrage, kakor Ljudska posojilnica v Kočevju, stavbna zadruga „Lastni dom“ v Kočevju itd., dalje naj bi se ustanovile nove gospodarske enote, prosvetna društva, zidali prosvetni domovi, okrepila slovenska zasebna podjetnost, pospeševalo naseljevanje kmetskega življa na opuščena zemljišča in v prazne hiše vdodelo slovensko poljsko in gozdno delavstvo itd. Z zgradbo podaljška kočevske železniške proge za dopolnitev zveze slovenskega zaledja z morjem bi se razvozljala uganka umetnega zaplojevanja plevela tuje miselnosti, dvignilo bi se gospodarsko blagostanje prebivalstva, z novim dotokom slovenskega državnega in zasebnega uslužbenstva bi se okrepilo kočevsko slovenstvo in dokončno razblinilo videz tujega telesa v slovenskem organizmu.

V vseh teh organizacijah, njim na čelu Slovenska Straža na Kočevskem, se je v teku časa in vztrajnega dela uveljavilo enotno domače vodstvo, ki je posredno ali neposredno obvladalo vse dejavnostno področje na tem ozemlju in uživalo popolno zaupanje slovenskega ljudstva na Kočevskem.

Narodni voz, ki se je s Slovenskim dnevom naložil z načrti za boljšo prihodnost, se je z okrepljeno vprego, pod vodstvom izkušenega vodnika, končno ob splošnem navdušenju spravil v pogib. Ni bilo treba prav nič drugega, kakor uglasiti in izravnati pot in po potrebi dopolniti vprego. Ni šlo za to ali ono osebo voznika, ampak izključno za to, da voznik na Kočevskem bodi že vpeljana, v narodnem boju ojeklenela, za vodstvo že preizkušena, z vprego in cesto vpoznana osebnost, ki imej poleg tega še zakonito legitimacijo, kakor jo zahteva oblast od vsakega vozača vozil. In ta legitimacija je bil mandat iz ljudstva, v čigar službi bodi voznik!

Zrapišom volitev so se razprdele spletke, kaljene v tuji miselnosti, in — morda za dobro besedo, morda za neizpolnjive nadeje ali celo za všiv denar — so te spletke našle prišepetovalcev in le-ti ušesa... S tem hudičevim oljem podmazane osi v kolesju narodnega voza so zaškripale...

Voditelj kočevskega okraja, ki obvlada svoje področje v trdni zvezi vzajemne ljubezni s svojim ljudstvom, je ostal brez pravice, biti legitimni njegov zagovornik. Ker je vprav njemu bilo zaupano, biti duša Slovenskega dneva v Kočevju in izvršilec velikega narodnega programa tega dneva, je skoraj izključeno, da bi strupena zel spletkarstva proti njemu zrastle v domačih tleh. Zato je šel z dvignjeno glavo v volilni boj za zmago svojega ljudstva!

Volitve so za nami — in čas je, da zavzamemo spet svoja mesta v narodnem delu pri složnem uresničevanju programa, ki ga je določil Slovenski dan v Kočevju.

Čas je, da slovenski in jugoslovanski krogi ne nasedajo več tujerodnim mahinacijam, ki stremijo za tem, da v slovenske narodne vrste zanesejo zmedo, oslabijo vpliv in ugled vodstva ter oslabijo slovenske obrambne vrste na Kočevskem!

Kakor med volilnim bojem, se tudi po volitvah še vedno širijo vznemirljive govornice v zvezi s kočevsko kandidaturom in z odstopom notranjega ministra. Neki „Führer“

se je baje javno hvalil, kako bo zdaj Nemcem pšenica šla v klasje in da bo pognal tudi narodne učitelje daleč doli na jug.

Tudi tako srečno načeto vprašanje slovenskih napisov na Kočevskem je obtičalo na pol poti. In kakor v zasmeh, se je pojavil v Kočevju nov napis, ki je iz prejšnjega „Jakliča“ napravil „Jaklitscha“. Da bi bila predrznost še večja, je ta ponemčeni napis v demonstrativno velikih črkah.

To so misli, ki se nam vsiljujejo spričolike brezbriznosti. Velika dela vršijo posamezna društva in posamezniki, toda to je le peščica prednjih straž! Glavnina tam zadaj pa pozablja nanje in na svoje dolžnosti. Za načrtno podrobno delo na terenu je treba moralne in gmotne podpore, pomoči vsega naroda — te pa ni! In vprav zato uspevajo spletke narodnih nasprotnikov, vprav zato ne moremo nikamor naprej.

Narod, strezni se — ob dvanajstih urih!

Beseda mladine

Katoliško dijaštvo je vzor slovenskega domoljubja. Kočevsko je po našem listu čedalje bolj predmet pozornosti slovenske narodne zavesti. Že dejstvo, da na tem ozemlju izhaja slovenski list, izpodbija tisto splošno razširjeno napačno mnenje, da je to ozemlje nemško. Zato radi dajemo od tesno odmerjenega prostora v našem listu mladini priliko, da izpove svojo narodno in domoljubno čustvo. Tokrat se je oglašila osmošolka Dr. R. iz Ljubljane z razpravo: „V čem so majhni narodi na boljšem, v čem na slabšem?“

Lani meseca avgusta sem se vozila z vlakom iz Maribora. V oddelku je bila le še mladenka mojih let. Tiho sva si sedeli nasproti ob oknu in motrili mimo hitečo pokrajino, dokler ni moja sopotnica načela pogovor v slabi slovenščini. Povedala mi je, da je Nemka, da ima v Mariboru teto, in da je pri njej bila na počitnicah. Ker se ni jasno izrazila, kam potuje, vprašati pa tudi nisem hotela, domnevam, da je bila Korošica, odtujena slovenskemu rodu po vplivu novih razmer...

Med drugim mi je rekla tudi to, da pomiluje nas Slovence, ker smo tako majhen narod. Tu pa sve načeli vneta razpravo o tem, v čem so majhni narodi na boljšem, v čem na slabšem?

Moja nova znanka je rekla: „Poglej, prijateljica, dokazati ti hočem, da smo veliki narodi mnogo na boljšem kakor vi. Naši pisatelji, pesniki in sploh vsi umetniki delajo le v svojem področju, zaradi tega se lahko nemoteno posvete umetnosti, saj jim le-ta daje dovolj sredstev za preživljanje. Njihova dela kupujejo milijoni ljudi, pri vas komaj tisoči. Koliko naših knjig je prevedenih v tuje jezike! S tem se množe pisateljevi dohodki in hkrati širi naš duh med tuje narode. Vaš jezik pozna le malokdo v svetu in le redke vaše knjige so prevedene v svetovno slovstvo. Vašim umetnikom ne daje umetnost toliko sredstev, da bi se mogli preživljati. Boriti se morajo po raznih službah za vsakdanji kruh in se zaradi tega ne morejo popolnoma posvetiti umetnosti. Mnogi celo puste umetnost in se posvete le tistemu poklicu, ki jim več daje.“

Na slabšem ste tudi glede narodnega gospodarstva. Ker vas je malo, je vaša država revnejša od naše. Nimate sredstev, da bi si nabavili drage stroje, da bi pošiljali svoje ljudi v tujino, da spoznajo kulturo višje stoječih narodov in se kar najbolj po-

polno izobrazijo ter se potem z bogatimi izkustvi vrnejo v domovino, da ji koristijo.

Vaša narodna zavest je vsekakor manjša od naše. Vsakdo izmed nas se zaveda, da je še milijone in milijone ljudi njegove narodnosti, da milijoni ljubijo ta narod; naša narodna zavest je zaradi tega bolj trdna, bolj ukoreninjena. Poleg tega ima številni narod še v svojem številu zagotovilo za svoj obstanek, a obstanek majhnih narodov, lahko rečem, zavisi le od milosti velikih. Če ti hočejo, imajo kar hitro kak tak narodič v svojih rokah, v svoji oblasti. In ta mali narod je obdan od vseh strani s tujci; ne traja dolgo in potujči se.

Vidiš, le nekaj prednosti velikega naroda sem ti naštel, pa mi boš morala priznati, da so veliki narodi na boljšem od majhnih.

Pa me ni prepričala, da bi ji mogla v vsem pritrditi. Dejala sem: „Precej resničnega si povedala, so pa tudi mnogotere stvari, v katerih se ne strinjam popolnoma s teboj. Res se vašim umetnikom in sploh umetnikom velikih narodov v splošnem ni treba boriti za življenjski obstanek. Toda povej mi, prijateljica, ali se prav zaradi tega ne vtihotapijo v vašo umetnost ljudje, ki so vstopili tja le zaradi tega, da bodo lahko dobro živeli, a ne čutijo potrebe izživljanja v umetnosti? In, ali ti nepravi umetniki ne škodujejo vaši umetnosti? Naši ljudje pa vedo, da jim umetnost ne bo dajala udobnega in brezskrbnega življenja. Zato se ji posveče le tisti, ki jim notranjost to narekuje, da, kar zapoveduje. Zato najdemo med majhnimi narodi sorazmerno manj posiliumetnikov, kakor pa med velikimi narodi. Praviš, da mnogi zapuste umetnost, ker jim drug poklic daje prijetnejše življenje. Prijateljica, kdor more pustiti umetnost, ni pravi umetnik. Taki naj le gredo, to bo naši umetnosti le koristilo. Za večno pa nam ostanejo pravi umetniki, ki se morejo kosati z vašimi in drugimi najboljšimi svetovnimi umetniki. Imena: Prešeren, Cankar in imena mnogih drugih naših umetnikov zavzemajo častna mesta v svetovnem slovstvu. Vidiš, tudi majhni narodi imamo umetnike, na katere moremo biti in smo ponosni. Ni se nam treba bati, da bi bila naša umetnost slaba, ker nas je malo. V umetnosti, predvsem v slovstvu, imamo majhni narodi eno veliko prednost pred vami: naše slovstvo

prodre bolj med narod prav zaradi tega, ker nas je malo. Zato je tudi omika med našim ljudstvom na višji ravni, kakor pa n. pr. med Nemci.

V gospodarstvu so nekateri majhni narodi res zelo zaostali, a ne vsi. Tisti pa, ki so zaostali, so v nekem pogledu le na boljšem od tistih, ki vsako novo iznajdbo takoj uporabijo. Nezaposlenost pri njih je manjša. Stroji so že mnogim odvzeli zaslužek in jim ga še vedno jemljejo. Pri nas je domača obrt bolj razvita, kakor pri vas.

Majhni narodi nimajo sredstev, da bi mogli svoje nadarjene ljudi dovolj izobraziti, to trdiš ti. Pri nas je, žal, res nekako tako. Naši mladeniči in mladenke, ki čutijo potrebo po višji izobrazbi, gredo mnogokrat za tem svojim notranjim klicem, četudi nimajo sredstev. Ko končajo študije, če jih sploh morejo, so zaradi večletnega stradanja, naporov in borbe za življenjski obstanek že skoraj popolnoma izčrpani. Ni pa pri vseh majhnih narodih tako, saj so lahko tudi majhni narodi bogati. Pogledj Irce, Holandce, Norvežane, Dance itd.

Če dvomiš o narodni zavesti naših ljudi, pa pojdi med naše ljudstvo in spoznala boš, kako je v njih ukoreninjeno slovenstvo. Kakor se vi zavedate, da stojte za vami še milijoni Nemcev, se zavedamo tudi mi, da stojte za nami milijoni Slovanov. In ne samo mi, vsak majhen narod najde nekaj, na kar lahko nasloni svojo narodno zavest in kar mu jo podžiga. Veliki narodi lahko napravite z majhnimi, kar hočete, praviš. Morete jih podjarmiti, res je to, a da bi jim mogli kar tako vzeti narodni jezik, narodno zavest, ne morem verjeti. Mnogo, mnogo naših ljudi se je potujčilo, a vendar je tudi po dolgi tuji nadvladi ostalo mnogo takih, ki niso nikdar zatajili svoje narodnosti. Zamisli se v zgodovino in videla boš, koliko velikih narodov je že izginilo in koliko majhnih se je večkrat celo pod tujo nadvlado ohranilo do danes. Tisoč let se je naš narod ohranil bitno jeder in zdrav!

Priznam, v marsičem smo majhni narodi na slabšem, a skoraj vsaka slaba ima tudi svojo dobro stran. Čim večja luč, tem večja senca. Majhen narod smo, mnogi nas prav zaradi tega zaničujejo, a mi smo ponosni na svojo narodnost prav tako, kakor so ponosni tudi drugi majhni narodi; navadno še bolj, kakor veliki narodi.

Z belim orlom

Fran Radešček

(Nadaljevanje.)

Da bi vzbujal kar najmanj pozornosti, sem imel s seboj samo majhen ročni kovčeg, od dokumentov pa samo izkaznico uredništva. Tako bi niti pri morebitni preiskavi ne mogli dognati pravega namena mojega potovanja.

Sicer je ta ali oni sopotnik skušal zadovoljiti svojo radovednost na moj račun, pa je slabo naletel, ker sem — in marsikdo me zaradi tega morda napak sodi — že po naravi malobeseden in zato bolj pozoren opazovalec.

Toda razdalja do Beograda se je čedalje bolj krajšala in meni je bilo čedalje bolj tesno pri srcu. Enolična pokrajina po slavonski ravnini ni dala pogledu nobene opore in duša se mi je brezmočno pogrezala v mračne misli. In takrat sem tako zaželel, da bi imel koga poleg sebe, ki bi se mu mogel razodeti in z njim pokramljati o tistem neznanem, ki me čaka.

In vprav v teh mislih me je zalotil visokorasel neznanec, prikupnega obraza, ki je pravkar vstopil na postaji v Mitrovici v moj voz. Sedel je poleg mene in me ogovoril na popolnoma nevsiljiv način. Sprva sem mislil, da je policijski agent. In zato sem sklenil, da postavljam svoje besede tako, da odvrnem vsak sum glede na svoj pravi namen potovanja. Pokazal sem mu torej svojo časnikarsko izkaznico, poudarjajoč, da se hočem okoristiti z zadnjimi dnevi svojega dopusta in si ogledati stek Save v Donavo v Zemun.

Moj sopotnik pa je bil bolj brihten, ka-

kor pa sem ga sodil. Predstavil se je (ime je v šestindvajsetih letih že skapljalo skozi razpoko v spominu) in prijazno dodal:

„Mene se Vam ni treba bati. Kot fotografa me pozna vsak otrok v Mitrovici in daleč naokoli. Lahko se prepričate pri kateremkoli od teh, ki so z menoj vstopili v Mitrovici na vlak. Vem, da potujete v Beograd, in jaz tudi. Če imate kako željo glede potovanja, kar povejte brez strahu. Meni se popolnoma lahko zaupate.“

Kar stocentni kamen se mi je odvalil od srca, in sem mu torej povedal, da potujem na srbsko bojišče kot poročevalec, toda brez potnega lista.

„Torej je kar srečno naključje, da sva se sešla, ker bi drugače bržčas bili že nočoj spet v Ljubljani. V Zemun bova izstopila in pojdeva z ladjo v Beograd. Drugo pa vse meni prepustite.“

Med nadaljnjim pogovorom sem zvedel, da tudi on potuje kot fotografski poročevalec za srbske liste v Novem Sadu. Spoznal sem tudi, da je z belgrajskimi razmerami kar domač. Nenadno mi je šinil skozi zmedene misli rahel sum, če ni morda v srbski službi, da nadzoruje potnike, namenjene v Beograd. Če je tako, sem si mislil (in ne bom rekel dvakrat, da ni bilo), potem sem na konju.

Na zemunski postaji sva izstopila in jo ubrala kar v pristanišče. Pristaniščno poslopje je bila pritlična polulesena stavba s prostorno čakalnico za potnike. V tej čakalnici me je Mitrovčan pustil čakati, sam pa je odšel skozi druga vrata na prosto. Sprva me je spreletela misel, da me je pustil na cedilu. Tedaj ga pa zagledam skozi šipe na vratih vhoda, kako prihaja v spremstvu — policaja. Kar čutil sem, kako sem

Ko sva govorili vse to, je vlak vozil med prijaznimi slovenskimi hišicami. Stopila sem k oknu, in tako srečno sem se čutila na tej lepi domači zemlji. Skoraj nevede sem pričela peti: „Slovenka sem, Slovenka čem ostati...“ In ta pesem mi je prihajala res iz srca! Malo nas je, a ostali bomo, moramo ostati in bodočnost mora biti srečnejša od preteklosti!

Ko sem pogledala svojo znanco, ki sem jo šele v vlaku spoznala, se mi je zdelo, da je ginjena. Rekla mi je le te besede: „Ne pomilujem vas več, ampak občudujem in spoštujem vas!“ Zatihnilo sve; lica so mi kar žarela od zadovoljstva, da sem Slovenka...

Časopis

Kljub temu da imamo v novejšem času razne moderne načine za razširjanje novic in dogodkov, je povprečnemu človeku premnogokrat še vedno najljubši tovariš vprav časopis. Hreščanje radia utruja uho, drugi načini pa so še mnogo dražji. Najcenejši je časopis.

Pa tudi taki, ki si lahko privoščijo radio in drugo, imajo mnogokrat najrajši časopis. Zakaj? Ko sedeš zvečer v kak miren kotiček in vzameš v roke časopis, bereš in greš od stavka do stavka, sproti premišljuješ pomen zapisanih besedi in stavkov, stavljaš v duhu svoje ugovore, ali pa odobruješ, če ti ugaja, kar časopis prinaša. Tako si pri čitanju časopisa sproti napraviš svojo sodbo in ugotovitev. Obenem pa ti tiskana beseda ostane vedno kot nekaj dokaz tega, kar si čital. Iz teh razlogov časopis ne bo nikoli izgubil svoje veljave.

Časopis je pa tudi drugače za vsakega človeka zelo velikega pomena. Ljudje se dnevno izobrazujejo po časopisih. Ko bi ljudje bolje razumeli velik pomen tiska, bi ne bila nobena hiša na svetu, kjerkoli ljudje znajo brati, brez časopisa. Za kmete vseh dežel je časopis velike važnosti, ker prinaša poročila neposredno in ne šele po potovkah in drugih popotnih ljudeh. Koliko ljudi je bilo ogoljufanih, ker niso brali časopisov! Samo en dogodek naj omenimo:

V hribih ljudstvo težko pride v zvezo z modernim načinom življenja. Časopise imajo le nekateri, večina sploh ne bere.

spreminjal barve na licih in hlače so nekam mahedrale. Torej tako!? Kaj naj storim?

Ko vstopi Mitrovčan in me policaj nerodno pozdravi, sem že zbral ves svoj pogum.

„Vam je nerodno nositi kovčeg s seboj,“ mi dé Mitrovčan kakor samoposebi umevno. „Kar izročite ga stražniku. Zdaj je poldne. Imava torej še dve uri časa do odhoda ladje. Vsekakor pojdete na kosilo.“

Stražnik je uslužno sprejel kovčeg, pozdravil in se brez besede oddaljil. Lahko bi bil prisegel, da ta stražnik ni napravil ne prve ne zadnje usluge Mitrovčanu, ki se je vedel napram stražniku kakor človek, ki plačuje.

Ko sva bila z Mitrovčanom že na cesti, sem se popolnoma opogumil in dejal:

„Gospod, kdorkoli ste, veliko hvalo sem Vam dolžan. Brez Vas bi mi ne bilo mogoče znajti se v teh mejnih poslih.“

„Pustiva to. Nisva še v Beogradu. Še se vse lahko pokvari. Zato se bova ločila. Vi nikar ne hodite v mesto. V pristanišču je okrepevalnica in si tam lahko kaj naročite za prigrizek. Bolje bo, da naju ne vidijo skupaj.“

Odšel sem torej v pristaniščno točilnico, naročil četrtinko vina in kosček kruha. To mi je bilo kosilo. Na sosedni mizi je ležal neki časopis. Vzel sem ga in pri tem tako nerodno zadel v kozarec, da se je vino razlilo po prtu. Natararica me je nejevoljno pogledala, pobrisala in molče odšla.

Kar zdelo se mi je, da je to bila zame kar sreča. Že ko mi je stregla, se je skušala spustiti z menoj v pogovor, pa sem se ji opravičil, češ da me boli glava. Ko sem pa z vinom napravil sebi škodo in njej delo s prtom, se je namrdnila in me pustila v miru.

(Se bo nadaljevalo.)

Mnogi časopisa ne naročajo iz skoposti, drugi zaradi svoje duševne zaostalosti. Pa se zgodi, da pride v veljavo kak zakon, ki določa globo za kršitelje. Časopise o vsem tem ljudi pravočasno obvešča. Toda hribovci, ki v časopis le tedaj pogledajo, kadar prinese v njem kaj zavitega iz trgovine, seveda vsega tega ne bero in niso poučeni. Zato imajo mnogokrat dosti sitnosti in težav. Najeti morajo celo odvetnike, da jim pravno pomagajo. Odvetnik pa stane mnogo več, kakor večletna naročnina. Nekoč se je zgodilo tole pred sodiščem: Sodnik: „Ali niste brali? Saj so časopisi pisali o tem zakonu?“ — „Nismo!“ so odgovarjali kmetje. — „Zakaj ne, ali nimate časopisov?“ — „Ne!“ — „Zakaj ne?“ — „So dragi,“ so odgovarjali. „Tako,“ je dejal sodnik, „kaj pa ta kazen in stroški, ki bodo vas stali nad dva tisoč dinarjev, to pa ne bo drago, kaj? Vi bi lahko nad petnajst let čitali časopise za ta denar in bi se iz njih tudi nekaj naučili,“ jim je naredil resno pridigo sodnik.

Na tisoče je ljudi, ki se jim zdi škoda potrošiti na leto par „kovačev“ za časopis. Tega, da brez lista veliko zamude, kar bi jim koristilo, ne pomislijo. Celotno med Slovenci na Kočevskem je mnogo krajev, ki še nimajo „Koč. Slovenca“. Mnogi ga pa čitajo kar kradoma, ker list prejema, ne da bi ga plačali. Mnogi še nikoli niso bili naročeni na noben časopis. Razočarani bi bili, če bi jih vprašali, koliko taki potrošijo na pijači. Tu gre letno v stotake. Za čtivo, za izobrazbo ni niti enega samega ficka.

Slehnemu človeku je časopis najboljši prijatelj in učitelj. Časopis ti prinaša pouk in nasvete, ki so čestokrat vredni desetkrat in stokrat več, kakor pa tisto malo kar damo na leto za naročnino lista. Kdor se časopisa brani, se brani najboljšega prijatelja in učitelja. To je resnica, ki ostane resnica!

Pomniti je treba tudi to, da „Kočevskega Slovenca“ ne more nadomestiti noben drug časopis. Zakaj samo „Kočevski Slovenec“ služi predvsem kočevskim Slovencem! In kdo vas bo branil od ponemčenske objestnosti? Zopet „Kočevski Slovenec“!

Poročajo

Planina pri Črnomlju. Najprej prav iskreno čestitamo g. svetniku Škulju za velik uspeh JRZ, ki ga je s svojim neumornim delom dosegel pri volitvah kot voditelj kočevskega okraja. Sedaj je boj v kraju in se bo začelo pravo delo, ki mu bo g. Škulj slejkoprej duša. Posebno Slovenci med Kočevarji so se gospoda svetnika Škulja iz Dolenje vasi oklenili z vso silo in bodo tudi poslej njegovi posebni varovanci, kar dokazuje vprav to, da jim je ustanovil in z velikimi žrtvami vzdržuje tako lepo urejevan list „Kočevski Slovenec“. — Tukaj imamo še nemški razred. Kakor vam je znano župnikuje tukaj g. Jenko, šolski upravitelj pa je g. Metod Kalan. Kočevarji jima streljajo okoli šole in župnišča, ker sta zavedna Slovenca. Ko je tu bil novi šolski nadzornik g. Vončina, se je ugotovilo, da je premalo nemških otrok. V črnomeljskem okraju se poslej na nobeni šoli ne bo več poučevala nemščina. — Ob priliki vam bom poslal dopis, kako žive naši ljudje v Mavrlu, Čepļah, Zagozdeu in v Starem trgu, kjer Slovenci zelo potrebujejo moralne in gmotne pomoči. — V našem okraju imamo zelo pisano družbo: Belokranjci, Šokeci, Žumberčane, Uskoke in Kočevarje, ki je narodnostno in versko pestra: Slovenci, Hrvatje, Nemci ter rimokatoličani in grkokatoličani. Toda o vsem tem pisati bo že treba kar nekaj člankov! Srečno novo leto!

Kočevska Reka. Iz našega kraja že dolgo ni bilo dopisa. Naj se tokrat jaz oglasim, da se ne bo reklo, češ kako smo štimani, ko nam ob dvajsetletnici cvete slovenska svoboda na kočevskem zelniku. Posebno čudno se nam ta svoboda utepa v cerkvi. Pred letom smo dobili eno slovensko mašo na mesec, pa še to nam g. župnik ob vsaki ugodni ali neugodni priliki oponaša. Da bi nas odvadil od naše pravice, ki je sovključena v verski dolžnosti, pri slovenski maši kar naprej prebira razne „pastirske liste“, ki jih ima vedno v zalogi; če pa zmanjkajo, pri-

dejo na vrsto „epistule“ iz prejšnjega stoletja. Nekoč je čital, in kakor v zasmeh, tudi navel neko pismo iz leta 1885. Pri tem pa g. Kraker (pristno „nemško“ ime!!!) mrevvari slovenščino, da se čudimo, kako more poučevati verouk v državnem jeziku na tukajšnji in štalcerski državni šoli. Če se mu zdi, slovensko mašo kar gladko izpusti. Na kvatarno nedeljo bi imela biti pri nas slovenska maša, pa je ni bilo, ker je bila na Moravi — nemška maša. No, tako se pa ne gremo! V Štalcerjih in na Moravi je večina vernikov slovenska in tudi šola je slovenska; pa tam ni nikoli slovenske maše. G. Kraker pri nobeni maši (razen pri slovenski) ne čita evangelija v slovenščini, dasi to zahteva od-

Duhovno berilo

Po naših družinah je veliko nesreče, ker je po njih veliko pozabe zakonske svetosti. To smo zadnjič slišali. Danes pojdimo dalje in povejmo: Po premnogih naših družinah ni več sreče, ker po njih sploh ni več Boga in vere.

Koliko je družin, predragi! kjer se za vero kot nepotrebno stvar ne brigajo; kjer govore o nji s prezirom; kjer jo omenjajo s sovraštvom. V teh družinah ne more biti sreče. Enkrat že tam ni več molitve, a na molitve je navezan blagoslov božji, nanj pa sreča človeška. Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo (Ps 126, 1). To so tako dobro razumeli naši predniki, stare družine in hiše naše. Koliko se je tu molilo: zjutraj, opoldne, zvečer, pred jedjo, po jedi, ob angelskem zvonjenju, ob hudi uri, ob praznikih, ob delavnikih! Koliko se je naredilo lepe skupne molitve! Oče, mati, otroci, posli so skupaj dvigali roke k nebeskemu Očetu za večne in časne darove: za vsakdanji kruh, za mir in zdravje, za tolažbo in blagostanje, za ves osrečujoči blagoslov božji. In bili so to boljši časi in srečnejše družine. Dandanes pa se ne veruje in se ne moli. Ljudje ne poznajo Boga in se nočejo pogovarjati z njim —, ali je čudno, če se tudi Bog ne meni zanje in jim odteguje svojo roko? — Toda to ni vse. Kjer ni vere, tam tudi ni nobene zapovedi božje. Ni n. pr. četrte zapovedi: starši ne vedo, da so otroci božji dar, in otroci ne, da so starši božji namestniki; tako manjka v hiši skrb za otroke in spoštovanja do staršev. In šeste zapovedi ni, kjer ni vere. Zakon je paša razuzdanosti in zvestoba mož in žena je slabo ograjena; satan razdira najnežnejše družinske vezi in z njimi srečo staršev, srečo otrok. Sedme božje zapovedi ni: mož vara ženo in žena moža tudi pri materielnem blagu, in otroci kradejo velikokrat najprej lastnim staršem. Osmo ni: žena opravlja in obrekuje moža, mož ženo, otroci grde in natolcujejo starše, starši otroke. Z eno besedo: kjer ni vere, tam vladata strast in greh; strast in greh pa rodita nesrečo slejkoprej ne samo v posameznih ljudeh, marveč tudi v celih družinah. —

Zato pa naj bi čuli vsi bogoodtujeni kristjani, ki tožijo, da imajo pekel v svojih hišah: Vrnite svojim družinam Boga, vero, molitev, svete zakramente, krščansko življenje — in videli boste, če se ne bo začel pekel izpreminjati v raj! Amen.

Po dr. M. Opekli.

lok škofijskega ordinariata. — Zdaj pa čujta! Slovenska maša je padla vprav na sveti dan. Slovenci smo se kar vzradovali, da bomo tokrat imeli slovensko slovesno mašo. Kako smo bili vsi poparjeni, ko je g. župnik oznanil, da bo ob osmih slov. navadna maša, ob desetih pa nemška slovesna maša, dasi je slovenska maša vedno ob desetih. Zato smo se pritožili na škofijski ordinariat, ki je odločil v našo pravico. G. župnik je obljubil, da se bo škofijskega odloka držal in je slovenskemu cerkvenemu pevskemu zboru že naročil, naj se pripravi za latinske odgovore. Z veseljem smo se lotili vaj, da kar najsvetaneje proslavimo Gospodovo rojstvo pri slovenski sveti maši. Toda pri polnočnici nam je sporočil, da je drugače odločil in bo ob 9. uri nemška slovesna maša z dvojnimi blagoslovom, ob 10. uri pa bo navadna slovenska sv. maša. Poudaril je še, češ da je bil zaradi slovenske pritožbe kaznovan od Prezvizišnega.

Tako smo bili Slovenci ogoljufani v svoji lepi nadi, in tako žalostno so donele lepe slovenske božične pesmi na sveti dan — ob navadni maši. V goreči molitvi smo prosili Boga, naj nam pomaga, da na svoji zemlji pridemo do svojih pravic v Njegovem svetišču. — Slovenci, kje je vaša odločnost in močnatost? Uveljavite svojo pravico na svoji zemlji, vsaj enako odločno, kakor tisti, ki vam jo kratijo! Saj vas vaši sodeželani učijo, kako se tej stvari streže: Organizirajte vse, kar je slovenskega in tako odločno nastopite! Šele po vaši odločnosti in vaši trdnosti in vztrajni volji bo tudi oblast tem bolj uspešno mogla nastopiti. — Slovenski vernik.

Grčarice. Za božične praznike smo imeli duhovnika iz Koroške. Vsa opravila v cerkvi je opravil v nemškem jeziku. Ker ne razume dobro ne slovenščine ne kočevščine, je spovedanje bilo pri marsikom — zelo kratko. —

Grčarski prenapeteži se še niso unesli. Še rogovilijo po „Kočevarici“. Pravijo, da so bili slovenski otroci v Grčaricah za božičnico obdarovani z raznih strani. In češ da ne bi njihovi otroci ostali neobdarovani, so zbrali med seboj (?) 862 dinarjev. Tako so bili z ljubeznivo (!) pomočjo šol. upravitelja obdarovani vsi otroci brez razlike narodnosti. Ker spričo dejstva, da je večina otrok slovenska in so bile podpore slovenskih obrambnih društev, žal, skromne, se je tudi ob tej priliki pokazalo, da kupovanja slovenskih duš Nemci še niso opustili. Vprav ob tej skupni božičnici so otroci videli, da so k Nemcem prištevani otroci bolj obdarovani od slovenskih. In hinavsko dodajajo, češ da je zdaj zopet mir v Grčaricah, ki ga baje že dve leti ni bilo — (predrzo dodajajo:) brez krivde prabivalstva (!!!). H koncu še dostavljajo pripombo: „Kakor smo zvedeli, namerava naš bivši župnik, da se spet vrne k nam.“ — In če bi se vrnil, bi storil Bogu dopadljivo dejanje, da dobijo slovenski ljudje v tem kraju, kjer peščica nadutežev ustrahuje tudi zverne Nemce, odločnega zagovornika in gorečega dušnega pastirja Slovencev in Nemcev. Za Boga in utiskovane duše — tudi v jamo razbojnikov!

Spodnji log. Za župno cerkev sv. Petra v Spodnjem logu so pred kratkim darovali: Iz Amerike: Mary Verderber 10 dol.; Mr. Mrs. Rauh 5 dol.; John Stiene 2 dol 50 c.; Mary Kobe, Ljže Lackner, Sofija Šute, vsi po 2 dol.; Peter Ostermann, John Kump, Sofija Michlich, Marija Rozman, Janez Kure, Mary Ostermann, Jožef Lakner, Anton Juraj, Sofija Mehler (r. Kure), Peter in Kat. Maurin, Peter Štajdohar, Fanny Lackner, Louise Lackner, Louise Kurre, Mr. Mrs. Mihelič, M. Lobiner vsak po 1 dol.; Mr. Mrs. Schmalz 1 dol. 10 c.; Joseph Herbat, Pauline Stark, Paul Kapsch, Margareth Majerle, Louis Herbst, Mary Kushar, Sofija Maurer vsak po 50 c.; Ana Fugina 25 c.; Damačini so darovali: pokojni Mih. Stavdohar je zapustil farni cerkvi 500 din in njegova mati pokojna Kat. Stavdohar pa je zapustila 100 din. — Vsem darovalcem za njihove lepe darove za cerkev sv. Petra v Spodnjem logu: „Tisočkrat Bog plačaj!“ Župni urad Spodnji log. Radoš M. žpk.

Pišejo

Ukrajinci na Poljskem, kakor pišejo češki listi, zahtevajo že več kakor avtonomijo, del njih celo na henleinovski način: popoln neodvisnost Ukrajine v okviru polske države.

O Španiji. „Süd-Ost“ poroča: „Skupina francoskih rodoljubov je poslala Rooseveltu, predsedniku Zdr. držav Sev. Amerike, tole pismo: „Če bi nepristranost bila zakon, potem bi anglosaški tisk vedel poročati, kaj se godi v Španiji. Krik ogorčenja bi planil po vsem svetu nad tem, kar vam odkrivamo. Vendar pa menda veste, gospod predsednik, da je bilo v Španiji pobitih 16.000 katoliških duhovnikov. Kako? Obešali so jih na kljake v mesnicah in nanje pritrdili listke z napisom: Svinjsko meso! Križali so jih, žive sežigali. Na zidovih so še danes vidni sledovi. Redovnice so znasiljevali, trpinčili in jih zapirali v javne hiše. Pri komer se je našla svetinja, je bil ustreljen. Cerkev zažgane, razstreljene, v hleve in plesišča spremenjene, dá, celo v javne hiše. Altarji porušeni, oplenjeni, križi razbiti itd. — In kaj pravi svet k temu? Pravi, da je vse to, enako kakor v Rusiji, kjer mogotci, po večini Judje, milijone

ljudi more, samo „zanimiv socialni eksperiment (poskus)“. — Katoličani zaradi Boga ne smemo nikogar sovražiti, tudi Judov ne; toda vprav ti so tisti, ki imajo svetovni tisk, pa se za pravično katoliško stvar niti ne zganajo, še posmehujejo se.

Sedanja nova vlada ČSR — pravi „Slovenija“ — ima pred vsem nalogo, da likvidira centralizem. Po pravici zahtevajo zato Slovaki, da se jim popravi vsa finančna škoda, ki so jo trpeli. Nova vlada priznava tudi, da so te zahteve upravičene. In tako bo prišlo do pravega sporazuma med vsemi tremi državnimi narodi v bratovski republikli na severu. Krivična stvar nima teka — koliko bi bilo bolje, če bi se bilo to zgodilo takoj od vsega začetka in koliko bi bila manjša letošnja stiska v tem primeru — če bi bilo sploh prišlo do nje!

„Ven s Čehi!“ Pod tem naslovom posnemajo praške „Lidové Listy“ po „Slovaškem glasu“ članek, ki pravi, da je „slovaški odpor proti Čehom mnogo večja žaloigra češkega naroda, kakor pa izguba sudetskega ozemlja“. Ogromne množice se zbirajo po ulicah slovaških mest in zborni vzklikajo: „Ven s Čehi iz Slovaške!“ — To so vprav šolski primeri, vzeti iz dejanskega življenja, kako centralizem razedi-njuje. Za časa češke nadoblasti nad Slovaki se je pri teh nabralo toliko srda in zlovolje, da je ob svobodi bruhal z vso silo na dan krik: „Ven s Čehi!“

Slovaki so dobili več, kakor so hoteli. V razgovoru z urednikom „Slovaka“ profes. dr. Tuka, ki je bil za časa češkega centralizma obsojen na večletno ječo zaradi veleizdaje, izjavil, da so Slovaki dobili več, kakor so hoteli, in zato tega, kar zdaj imajo, ne znajo dovolj ceniti. Borili so se samo za avtonomijo, pa so dobili svojo državo. Dalje je prof. dr. Tuka izjavil, da slovaškega vprašanja ni možno ločiti od evropskega vprašanja. Politični potresi so bili samo začetek nove dobe evropske zgodovine.

Novice

Prosvetno društvo v Kočevju je v svoji dvorani na Trdnjavi, na dan sv. Treh kraljev priredilo Timmermansov igrokaz „Trije potepuhi“, ki posrečeno nakazuje boj med dobrim in zlom. Dokler je tam nekje v globini duše še živa iskrica vere v Boga, ni izgubljen noben človek za nebesa, če ga prej ne prehiti smrt, preden se skesa in spokori. V igri pljuska valovanje gonov in mikov le nakazano in vprav zato vzgojno. — Pristno in neprisljano je izoblikoval svojega Grego g. V. Lipovec, tudi Jurco je g. Kobola dobro zadel, Lovrinov Tinač pa je bil malce pretiravan. Odenki barvitosti glasu gđene. Majde Peterlinove so bili preveč poudarjeni in zato mestoma pretihi. Njen rogatega je bil pa kar imeniten. Na splošno so zadovoljile tudi vse ostale vloge, videlo pa se je na nekaterih, da je bilo premalo vaj. Režija g. kaplana Stoparja je igro dobro zajela. Scenerija, zlasti zimska pokrajina, je bila kar posrečena. Večji red bi moral biti pri dodeljevanju sedežev. Pri napetih prizorih hilitanje neklih gospodičen ni samo nedostojno, marveč tudi — milo rečeno — neokusno. Dvorana je bila polna, uspehom čestitamo!

O nezaslišanem napadu na šolskega upravitelja v Kočevju smo prinesli v zadnji številki le dejanski potek. Dogodek je vsaj za Slovenijo bolj redek pojav, ker tolike podivjanosti vendar še ni, da bi se bivši drž. uslužbenec ali v nje-

govem imenu kdo njegovih na tako prostaški način spozabil nad izvrševalcem naredb nadrejenega oblastva. Nekaj podobnega je bilo v Logatcu, ko je sodni oficijal streljal na sodnika, toda da bi vsa družina sovražno nastopila proti bivšemu predpostavljenu, se je moglo zgoditi samo v Kočevju. — Ne moremo soditi, kaj je nagnilo g. župana, ali politično nasprotstvo proti šol. upravitelju, ali pa neumestno usmiljenje proti odpuščenemu slugi zaradi političnega sorodstva z njim. Bržčas oboje. Hote ali nehote se je vprav iz neupoštevanja banovinskega odloka izrodil ta žalostni dogodek, ki bi se seveda ne bil dogodil, če bi krivec ne imel županove zaslombe in morebitnega hujskanja od njegovih domačih.

Dražba kožuhovalne v Ljubljani se bo začela nepreklicno 23. t. m.

Mestna župnija izkazuje v minulem letu 38 porok, 67 smrti in 63 krstov. Število rakev in zibelk se številčno krije, kar pa še daleč ni v pravem razmerju rojstev in umiranja. Upadek rojstev gre na rovaš nemških družin. Če prebivalstvo vendar narašča, je to pripisati priseljevanju Slovencev, ki ga je treba sostajno podpirati predvsem gospodarsko.

„Novine“ Slovenske Krajine so v minulih dneh praznoval 25 letnico svojega izhajanja. Ustanovil jih je g. Jožef Klekl, župnik v Črensovcih, ki je za Slovensko Krajino to, kar je za Kočevsko g. župnik Škulj. Tudi Kleklove „Novine“ so imele svoje začetne težkoče, zlasti ker so se pojavile leta 1913. še pod madžarskim gospostvom. Že takoj spočetka so izhajale kot tednik, kar so še danes. Pišejo v narečju Slovenske Krajine, in menda vprav zato, ker so tako tesno versko, narodno in po narečju povezane z ljudstvom, so veliko pripomogle, da se ljudstvo ni pomadžarilo in poevangelčilo, ampak krepko napreduje v smeri celine slovenskega narodnega občestva. K jubileju g. župniku Kleklu in „Novinam“ iskreno čestitamo!

Schwäbisch-Deutscher Kulturbund šteje v Jugoslaviji 300 organizacij in celo vrsto časopisja. Dne 18. m. m. je bilo v Novem Sadu zborovanje in na njem so ugotovili, da so izravnani vsi spori med njimi in da predstavlja zveza skupno organizacijo vseh Nemcev v Jugoslaviji. Navzočen je bil tudi g. Avgust Verderber iz Kočevja. — Ako s to mogočno nemško organizacijo primerjamo naša skromna narodno-obrambna društva na Koroškem skupno z vsemi enakimi društvi v Sloveniji, pa ne dosežemo števila nemških organizacij, a kajše višino njihovih denarnih sredstev. Slovenska Straža na Kočevskem komaj životari. Dotok sredstev je tako neznamenat, da je narodno-zavednega Slovenca sram spričo tolike narodne brezbriznosti. Narodno-obrambni „Kočevski Slovenec“ bije težak boj, a le malo jih je, ki bi se zavedali dolžnosti do njega.

Slovenska prosvetna zveza na Koroškem je imela nedavno svoj občni zbor v Celovcu, kjer je povedal njen predsednik dr. Joško Tischler v svojem znamenitem govoru med drugim tudi tole: „Pravice, ki smo jih imeli samo na papirju, so tudi danes na papirju, samo da je izginilo še marsikaj, kar smo doslej imeli: izginilo je 67 dvojezičnih šol, v katere je po uradni statistiki pohajalo v šolskem letu 1936-37 10.253 slovenskih otrok, izginil je slovenski abecednik, prepovedana je celo latinica, cela vrsta slovensčine zmožnih učiteljev je prestavljenih v nemške kraje. Da bi se germanizacija še pospešila, naj pomagajo otroški vrteci, katerih ponemčevalna naloga se po listih javno priznava. To so stvari, ki niso v skladu z danimi zagotovili, stvari, ki niso v skladu s stališčem fih-

rerja do narodnostnih vprašanj.“ — In pri nas? Slovenci na Kočevskem v svoji državi smo čedalje bolj odtrvani v svojih pravicah in ponemčevanje že ne spoštuje niti cerkve. Pa še govorijo naši Nemci, da slovensko jaguje kali vodo — ponemčenim volkovom!

Stoletnico fotografije so te dni praznovali v Parizu, kjer sta Arago in Dagher 7. januarja 1839 razkazovala učenjakom svoj izum — fotografski aparat.

Razglednik

S kroglo v pljučih je neki delavec v Kasslu v Nemčiji živel celih dvajset let. V vojski ga je zadel naboj prav v pljuča. Zaradi nevarnosti za življenje bi bilo tvegano poskušati operacijo. S kroglo v pljučih je torej živel brez posebnih težav in opravljal svoj poklic. Nedavno ga je posilil hud kašelj in izpljunil je — kroglo. Odpeljali so ga v bolnišnico, da preprečijo notranjo krvavitev. Upajo, da bo ostal pri življenju.

Dr. Beneš se je po svojem in svoje domovine porazu umaknil iz Češko-Slovaške v London. Nedavno ga je srečal na sprehodu neki Čeh in ga prepoznal. Takoj ga je obsul z očitki in v jezi in ogorčenju je dr. Beneša oklofotal. Mimovozeči avto je dr. Beneša rešil nadaljnjih pestnih pritiskov. Množica, ki se je zbrala, je dogodek živahno komentirala.

Konji v zimskem času pridejo spet do veljave. Berlinsko poštno ravnateljstvo je sklenilo, vzdrževati poštni promet v zimskem času v manj prometnih in v gorskih krajih s pošto na saneh ob prijetnem zvonkljanju zvončkov in ob zvokih poštnega roga. Tako se staro idilično življenje na cestah spet obnavlja tam, kjer mu stroj ne more blizu.

Jugoslavija ima po najnovejšem štetju 15 milijonov 400.177 prebivalcev.

Vlak se je na poledenelih tračnicah ustavil kar v tunelu blizu Handlova na Češkem. Preden je prispel na pomoč pomožni stroj, so se mnogi potniki onesvestili od ogljikovega plina, ki se je razvijal iz gorečega premoga pod kotlom lokomotive. Ko so se nekateri hoteli rešiti iz omedlevice in skočili na prosto, je enega povozil prihajajoči stroj.

Na božični večer, ko je sedel k večerji, je bil v Trstu ubit konzul nekaterih južnoameriških republik, g. Morpurgo, star 81 let. Bil je Jud.

Porodi v svobodomiselnih in naprednih Čeških so od leta 1937. padli na 13,3%. V razmerju s prebivalstvom je prirastek na Češkem samo 1/4‰, kar pomeni, da so Čehi prenehali nadomeščati odmrle. — To strašno prokletstvo nad češkim narodom se hudo maščuje, ker je trpel, da se je tako hudo razpasel protiverski duh. Zdad se Češka vrača h krščanstvu. Da bi le ne bilo prepozno!

Judov je na vsem svetu 17 milijonov. V Severni Ameriki jih je sorazmerno največ, to je 4,5 milij. V samem New-Yorku je Judov skoraj ena četrtina vsega prebivalstva.

10.000 Italijanov namerava zapustiti Brazilijo in se naseliti v italijanskih afriških kolonijah.

Poljska, če hoče preprečiti četrto delitev svojega ozemlja, mora pridobiti Ukrajince, kolikor že ni zamujeno. Čehe je že zaigrala. Kazno je bilo, da se je Poljska spametovala in da bo končno le našla samo sebe, toda dogodki pokazujejo, da se še vedno lovi...

Urednikova pošta. Spodnjilog. Dopisov brez podpisa ne priobčujemo.

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje,
daje posojila proti zastavi ali poroštvu.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domačih obrti

r. z. z o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno
vse vrste lesnih izdelkov za go-
spodarstvo in gospodinjstvo kot
tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.

Cene zmerne in solidne.